

Landschappelijke inpassing Zonnepark Kloosterman

Lindemans Landschapsarchitecten
17-02-2017

Bron: Lindemans Landschapsarchitecten 2016

Het doel van landschappelijke inpassing bestaat uit het benoemen van de kwaliteit van het landschap rond het plangebied en die kwaliteit verwerken of versterken in de inrichtingsplannen voor het zonnepark. Het benoemen van de ruimtelijke kwaliteit is gebaseerd op terreinbezoek, een landschapsanalyse aan de hand van kaartmateriaal en informatie uit provinciale en gemeentelijke beleidsstukken.

De landschappelijke inpassing beperkt zich tot het 'hoe?' als het gaat om het aanleggen van een zonnepark op deze locatie.

Uitgangspunten

In deze landschappelijke inpassing wordt toegelicht welke ruimtelijke waarden in het plangebied van invloed zijn op de vormgeving van het zonnepark. De ruimtelijke waarden hebben betrekking op de beleving van het landschap. De waarden beschrijven de wijze waarop mensen in het gebied het project zien, in relatie tot de omgeving en in relatie tot andere landschappen.

Relevante stukken

In een telefoongesprek met dhr. Michiel de Heer van de gemeente Midden-Drenthe, afdeling R.O., zijn de ruimtelijke waarden van het landschap besproken. Dit zijn:

1. Opstreckende kavels
2. Lange richting en zichtlijnen
3. Doorzichten vanaf de Middenraai op het landschap
4. Het afwateringssysteem

Daarnaast zijn de volgende stukken geraadpleegd om bovenstaande ruimtelijke waarden concreet bij de landschappelijke inpassing te betrekken:

- Bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe, 26 januari 2012
Incl. Landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe
- Beeldkwaliteitsplan Buitengebied gemeente Midden-Drenthe, Uitbreiding agrarische bebouwing en (her)bouw burgerwoningen, 26 januari 2011
- Bestemmingsplan Middenraai 22 te Nieuweroord, 19 april 2011

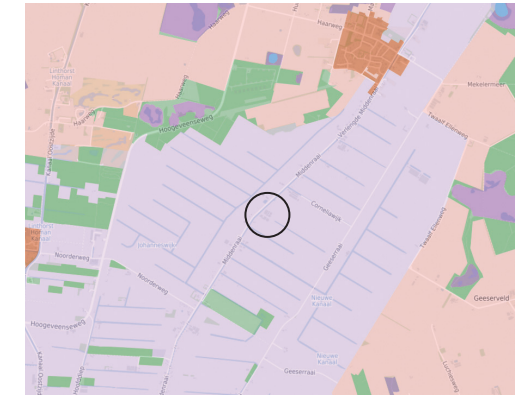
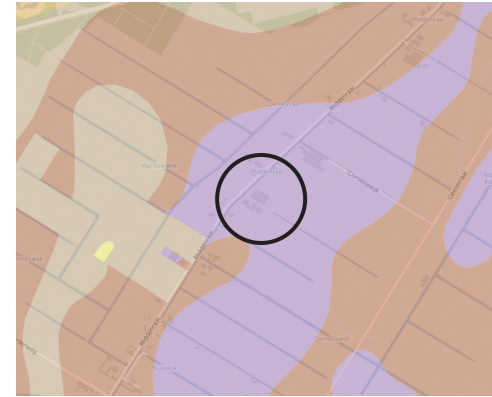

De wijk aan de zuidrand van het perceel.

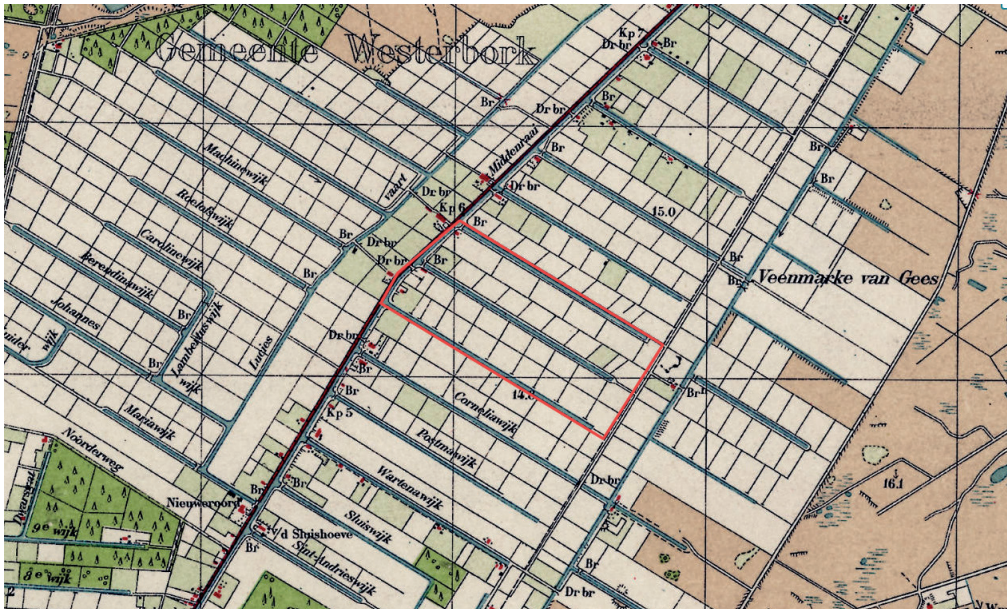

Zicht vanaf de Middenraai op het bedrijf en achterliggende landschap.

Landschapsanalyse - De ondergrond

Linksboven: Topografische kaart ca. 1930. Bron: Kadaster
Linksonder: Topografische kaart ca. 1950. Bron: Kadaster
Boven: Bodemkaart. Bron: Provincie Drenthe
Rechtsboven: Landschappenkaart. Bron: Provincie Drenthe

Ontwikkeling van het landschap

De planlocatie is onderdeel van een hoogveenontginningslandschap.

De basis van het landschap van Midden-Drenthe is gelegd in de laatste ijstijd. Het huidige reliëf is in grote lijnen gevormd onder druk van een gletsjer. Aan het einde van die ijstijd heeft smeltwater vervolgens beekdalen uitgesneden in het landschap. In het warmere klimaat na de ijstijd is in deze beekdalen veen ontstaan onder invloed van plantengroei en stagnerend water.

Op de bodemkaart geeft de paarse tint veengrond aan, de donkerbruine tint staat voor moerige grond. Hier is de bovenste laag zand gemengd met restanten veen na de ontginning.

De paarse tint op de landschappenkaart is een veenkoloniaal landschap. Deze kaart illustreert de samenhang tussen ontginning en de structuur van wijken en kanalen.

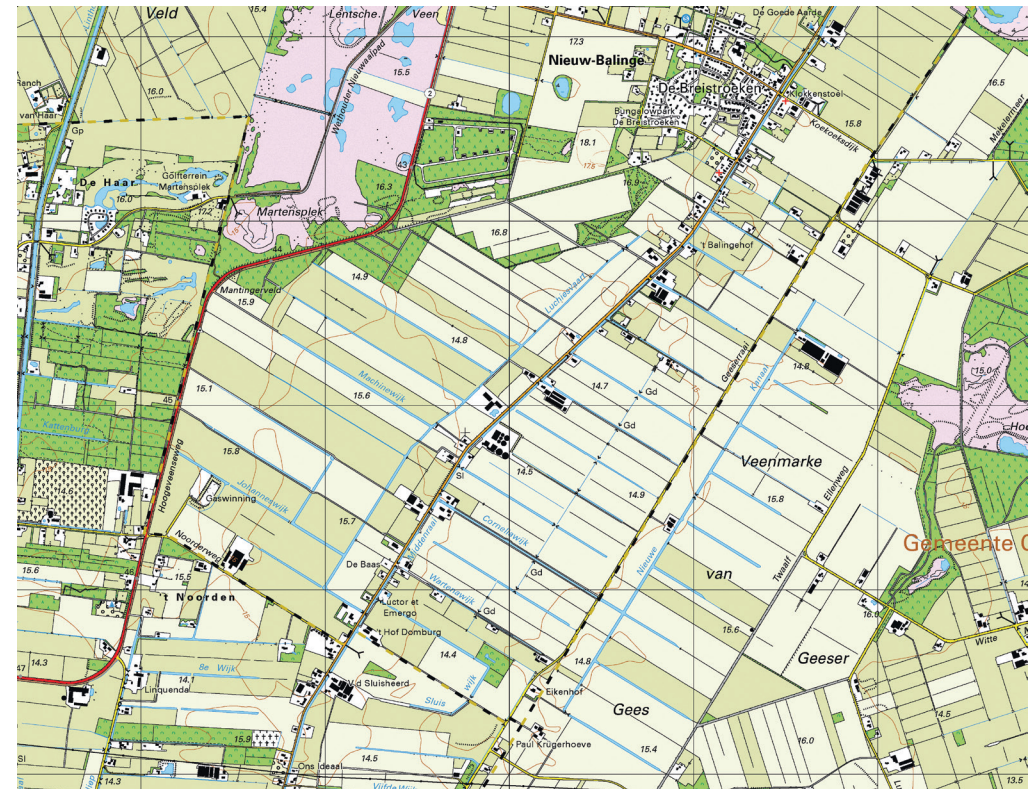
Vervening

Vervening: watersysteem en ontginningsassen

De topografische kaarten van 1930 en 1950 tonen de vervening in verschillende stadia. De waterstructuur was noodzakelijk voor drooglegging en toegang van het veengebied. De watergangen vormen de kapstok voor alle ontginningsactiviteiten.

Het landschap heeft door de planmatige ontginning een kenmerkende opbouw van lange smalle percelen van een zelfde breedte (ca. 105 m). Om de ca. 210 m ligt een wijk met daartussen een kleinere sloot.

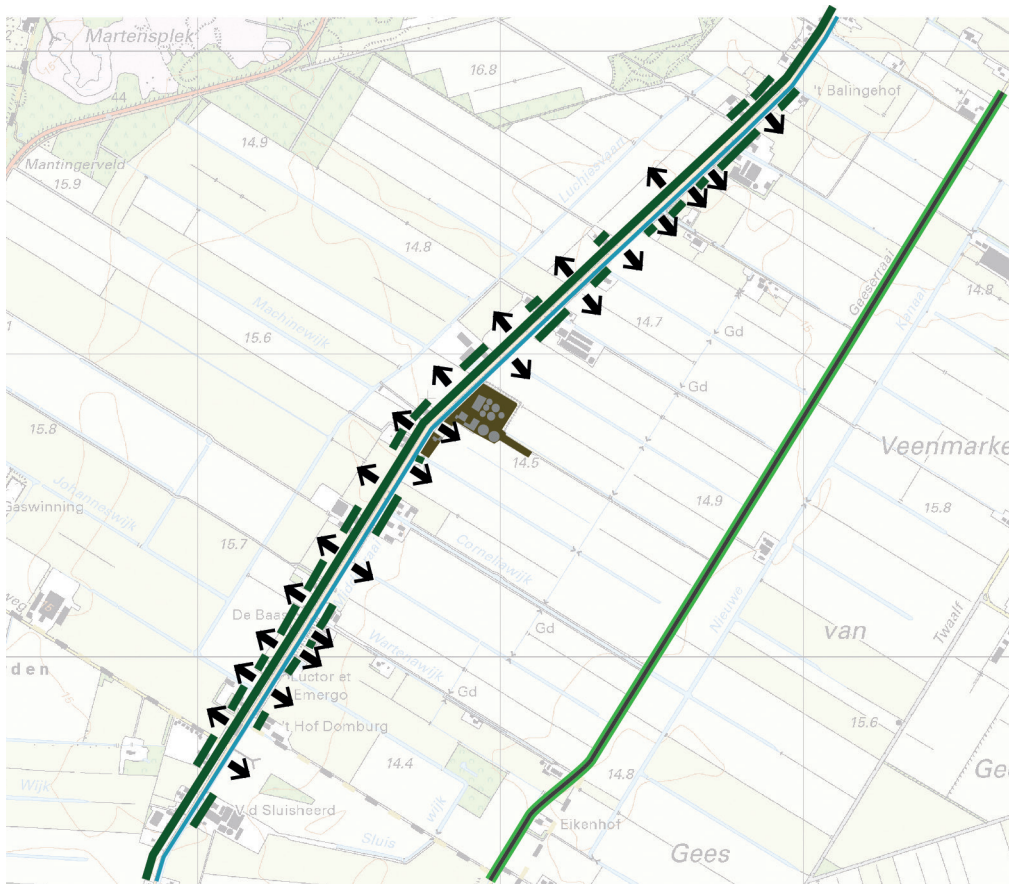

Topografische kaart 2015. Bron: Kadaster

De Middenraai vormt de belangrijkste ontginningsas. De weg de Geeserraai vormt met het Nieuwe kanaal de volgende ontginningsas en is vanuit de Middenraai gezien de 'achterkant' van het landschap. Ter hoogte van de grond van de landbouwbedrijf Kloosterman liggen de Middenraai en Geeserraai bijna een kilometer uit elkaar.

Voor het ontwerp zijn twee aspecten van belang. Het eerste is de maat en schaal van het landschap. Vooral van belang vanuit beleving. Daarnaast is de waterstructuur van belang als 'tastbare' cultuurhistorie.

Landschapsanalyse - Doorzichten

De Middenraai

De Middenraai is als gebiedsontsluitingsweg de voornaamste route door het gebied. Het asymmetrische profiel stamt uit de verveningsgeschiedenis. De bebouwing aan de zuidoostzijde van de Middenraai was met de weg verbonden via bruggen. Dit heeft tot gevolg gehad dat de bebouwing op de percelen bij de bruggetjes geclusterd is. Deze clustering heeft geleid tot een structuur van gegroepeerde bebouwing, afgewisseld met (grote) open stukken met zicht op het landschap en de Geeserrai.

Zicht vanaf de Middenraai op het bedrijf en achterliggende landschap.

De Middenraai ter hoogte van het bedrijf.

Lange richting en zichtlijnen

Wijken en sloten

Het landschap rond de Middenraai heeft een zekere ongrijpbaarheid. Door de grote afstanden, 1000 m diep en eindeloos in de breedte, is het moeilijk in te schatten hoe groot de open ruimte is.

De kleine handvatten krijgen hierdoor grotere betekenis. Sloten, wijken en zelfs rijtjes maisstoppels trekken het oog naar het verdwijnpunt aan de horizon.

De wijk aan de zuidrand van het perceel.

De Middenraai, gezien vanaf de Geeserraai. Rechts van het midden; de vergisters van Kloostersman BV

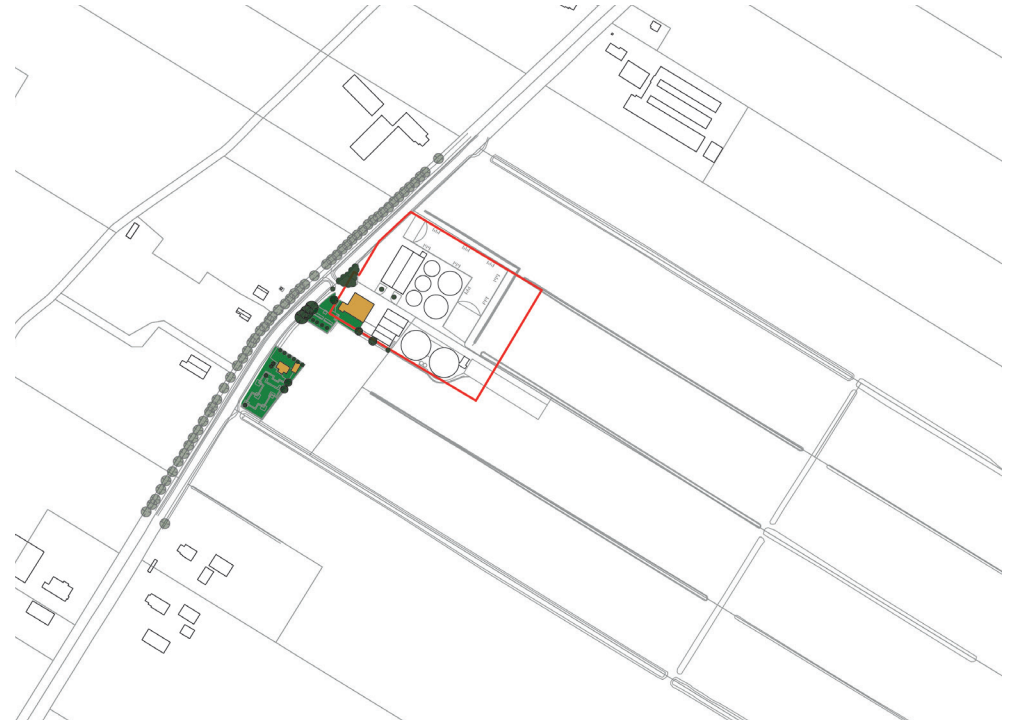
Landschapsanalyse - Ruimtelijke opbouw van het erf

De zuidrand van het erf.

De woning aan de Middenraai.

Tuinen

Het erf van landbouwbedrijf Kloosterman heeft een duidelijke scheiding tussen werk en plezier. De tuinen en woonhuizen liggen bij elkaar aan de Middenraai en aan de zuidwest kant van het erf.

De bedrijfsgebouwen staan achter het woongedeelte van de oude boerderij en worden aan de zuidkant afgeschermd met hagen en boombeplanting.

Gebruik en grootte

Toenemende afmeting

Op het erf is een duidelijke ontwikkeling in de afmetingen van de gebouwen en andere elementen. De schaalvergroting in de landbouw is hier tastbaar. Vanuit de zuidwest hoek van de bouwkvael worden de gebouwen, richting de achterkant van de kvael en langs de Middenraai steeds groter en krijgen ze een meer industriële uitstraling.

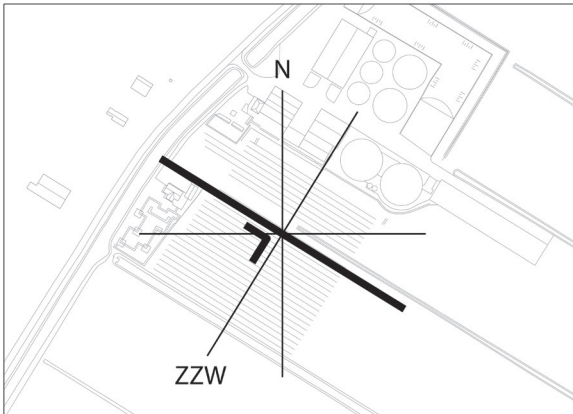

Oud en nieuw naast elkaar midden op de bouwkvael.

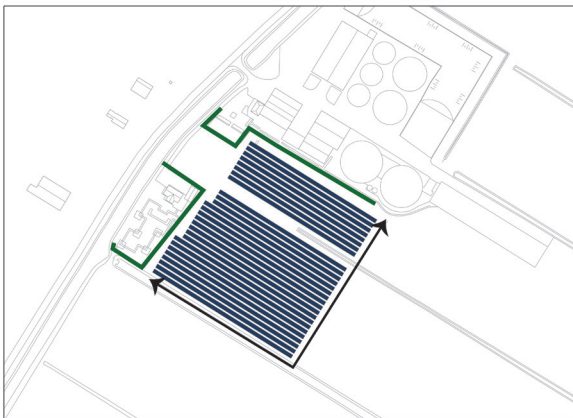

Van links naar rechts de verandering in uitstraling en afmeting van de gebouwen.

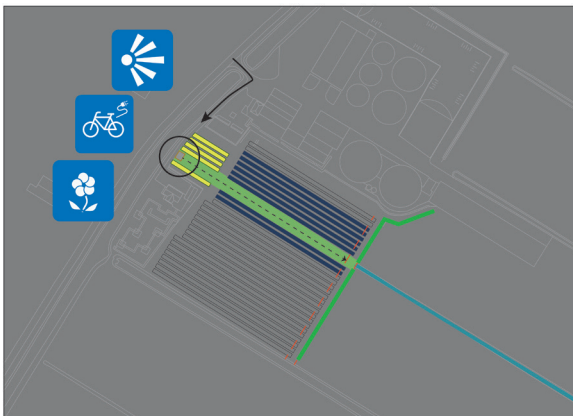
Ontwerp - Uitgangspunten en toelichting

Zuid - zuidwest georiënteerd

Compacte opstelling sluit aan op tuinen en erf

Beleving: vanaf fietsoplaadpunt en de Middenraai: Panelen zichtbaar aangevuld met zonnige bloemen. Zichtlijn door de opstelling en over de sloot.

De zonne-akker wordt uitgevoerd met panelen die op zuid-zuidwest georiënteerd zijn. De opstelling heeft een beoogd vermogen van 2 MW en biedt plaats aan ca. 7092 panelen.

De rijen panelen volgen de oriëntatie van de kavel. Hoewel panelen gericht op het zuiden een hogere opbrengst hebben, is ervoor gekozen om de opstelling aan te passen aan de kavelrichting. Dit resulteert in een efficiënt gebruik van de grond en biedt de mogelijkheid om een zichtlijn uit te sparen. Hierdoor wordt doorzicht op het landschap in gestileerde vorm onderdeel van de opstelling. Deze zichtlijn biedt zicht, over de sloot en tussen de rijen panelen door, op het achterliggende landschap.

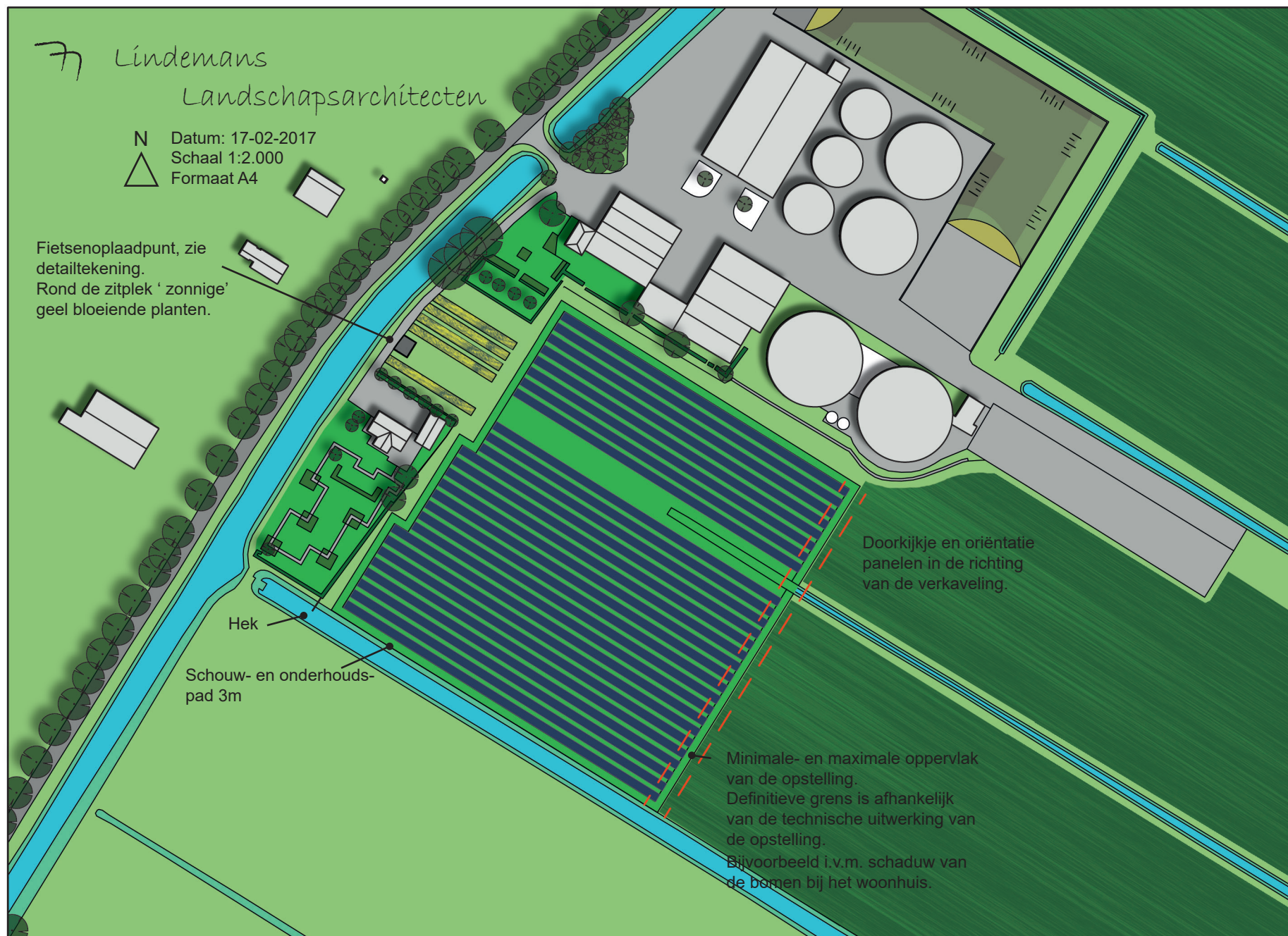
Aan de zuidwestkant, zichtbaar vanaf de Middenraai, vormen de panelen een gesloten wand. Om dit effect te beperken zijn de schansen laag gehouden en de panelen liggen vlakker dan gewoonlijk (onder 10 graden i.p.v. 15 graden). Op een schans komen de panelen twee panelen hoog te liggen. Hierdoor wordt de opstelling 1,70 m hoog.

De opstelling sluit aan op de tuinen, erf en akkers. Op de noordelijke erfgrens van de zuidelijke tuin staat een rij haagbeuken. Vanwege hun schaduw komen hier geen panelen.

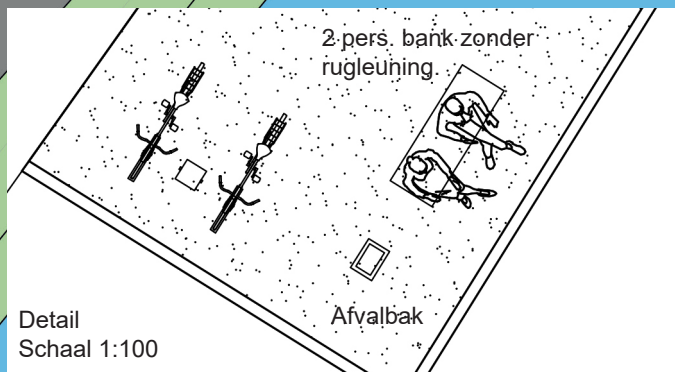
De opstelling is zichtbaar voor voorbijgangers op de Middenraai.

Aan de oprit komt ook een oplaadpunt voor elektrische fietsen. Hier kunnen twee fietsen opgeladen worden, terwijl de fietsers op een bankje rusten. Vanaf het bankje is zicht op de gehele diepte van de opstelling, op de maïsvelden en de sloot daarachter, en de bomen langs de Geesserraai aan de horizon. In het verlengde van de rijen panelen liggen bloembedden met zonnige gele vasteplanten.

Rondom komt een onderhoudspad van 3m breed. Voor de aanleg zal een deel van de kleine sloot op het perceel gedempt worden. De opstelling is alleen toegankelijk via de dam in de wijk zuidelijk van het perceel. Hier zal het terrein met een klein hek op de schouwstrook afgesloten worden. Het waterschap krijgt wel toegang.

Lindemans
Landschapsarchitecten

Oplaadpunt en fiets-
klemmen voor twee
fietsen.

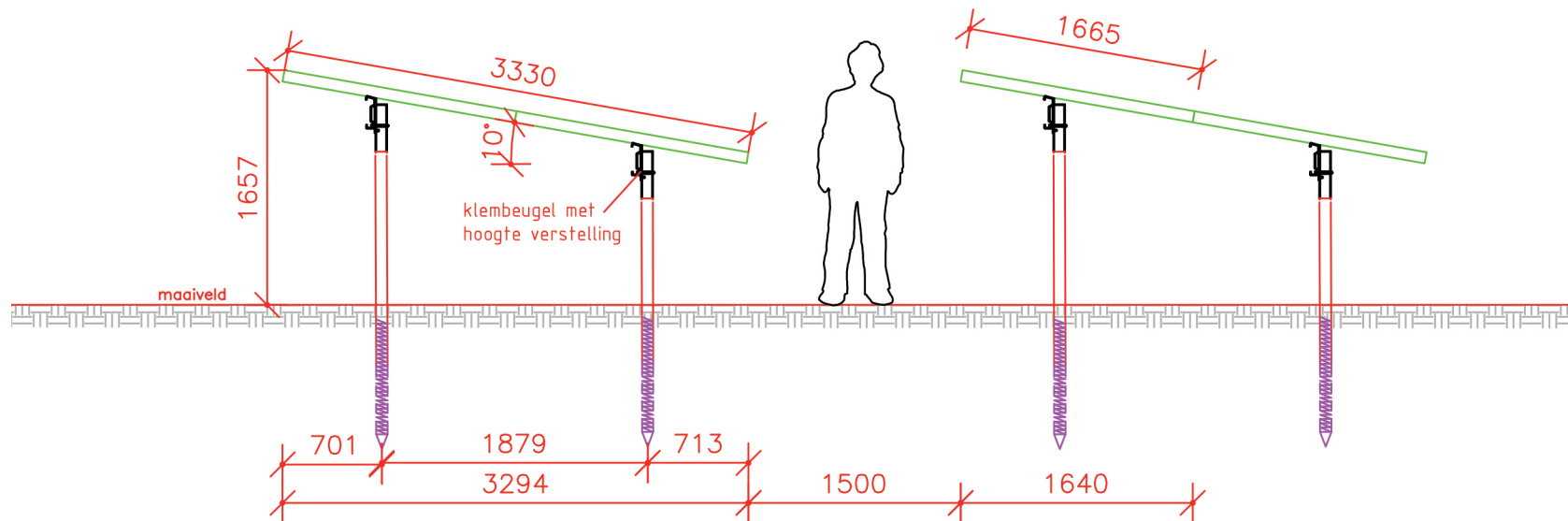
Datum: 17-02-2017
Schaal 1:200
Formaat A4

Beplanting:
1-Jarige zonnebloemen
of
Vaste geelbloeiende
planten.

Planten bestoven door
insecten.
Geen windbestuivers.

Panelen - Profiel opstelling

Profiel opstelling.

Beleidskader

Bestemmingsplan buitengebied 7.1.5

In het bestemmingsplan worden geen concrete voorschriften voor de landschappelijke inpassing van zonnepanelen gegeven. Daarom is bij de voorschriften voor andere zaken: nieuwbouw, voedersilo's, sleufsilo's en mestplaten gekeken. Uit deze voorschriften blijkt welke aspecten van het landschap belangrijk zijn in het ruimtelijke beleid van de gemeente Midden-Drenthe.

Relevante passages:

De randvoorwaarden hebben betrekking op de mate van concentratie van de bebouwing, de compactheid en de gewenste ruimtelijke samenhang in relatie tot het aanwezige bebouwingspatroon en de eventueel aanwezige landschappelijke, natuurlijke, archeologische en/of cultuurhistorische waarden van de bouwpercelen. Bij verandering of vergroting van bouwvlakken/-percelen moet in het bijzonder worden gelet op de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, waaronder de verkavelingsrichting en het verkavelingspatroon.

Het weidse, open karakter van het landschap verdient extra aandacht.

Voor de toetsing ten behoeve van de landschapswaarden in relatie tot het verlenen van de omgevingsvergunning wordt het Landschapsbeleidsplan (LBP) als toetsingskader gehanteerd.

Landschapsbeleidsplan:

Het plangebied is onderdeel van het landschapstype:

Hoogveenontginning Nieuw – Ballinge.

Hetgeen in het landschapsbeleidsplan genoemd wordt met betrekking tot dit gebied geeft geen aanknopingspunten voor landschappelijke inpassing.

Beeldkwaliteitsplan blz 36

Richtlijnen jonge veld- en veenontginningen (Agrarisch met waarden 1)

Het beeldkwaliteitplan richt zich net als het bestemmingsplan niet concreet op zonneparken. Ook hier relevante passages uit tekst over andere onderwerpen:

Boerenerven hebben een rechthoekige erfopzet. De breedte en de diepte van deze erven variëren. Uit landschappelijk oogpunt is het wenselijk dat de erfopzet langwerpig en rechthoekig is, waarbij de diepte groter is dan de breedte.

Een duidelijke hiërarchie op het erf en een royaal voorerf versterken het aanzicht van een boerenerv.

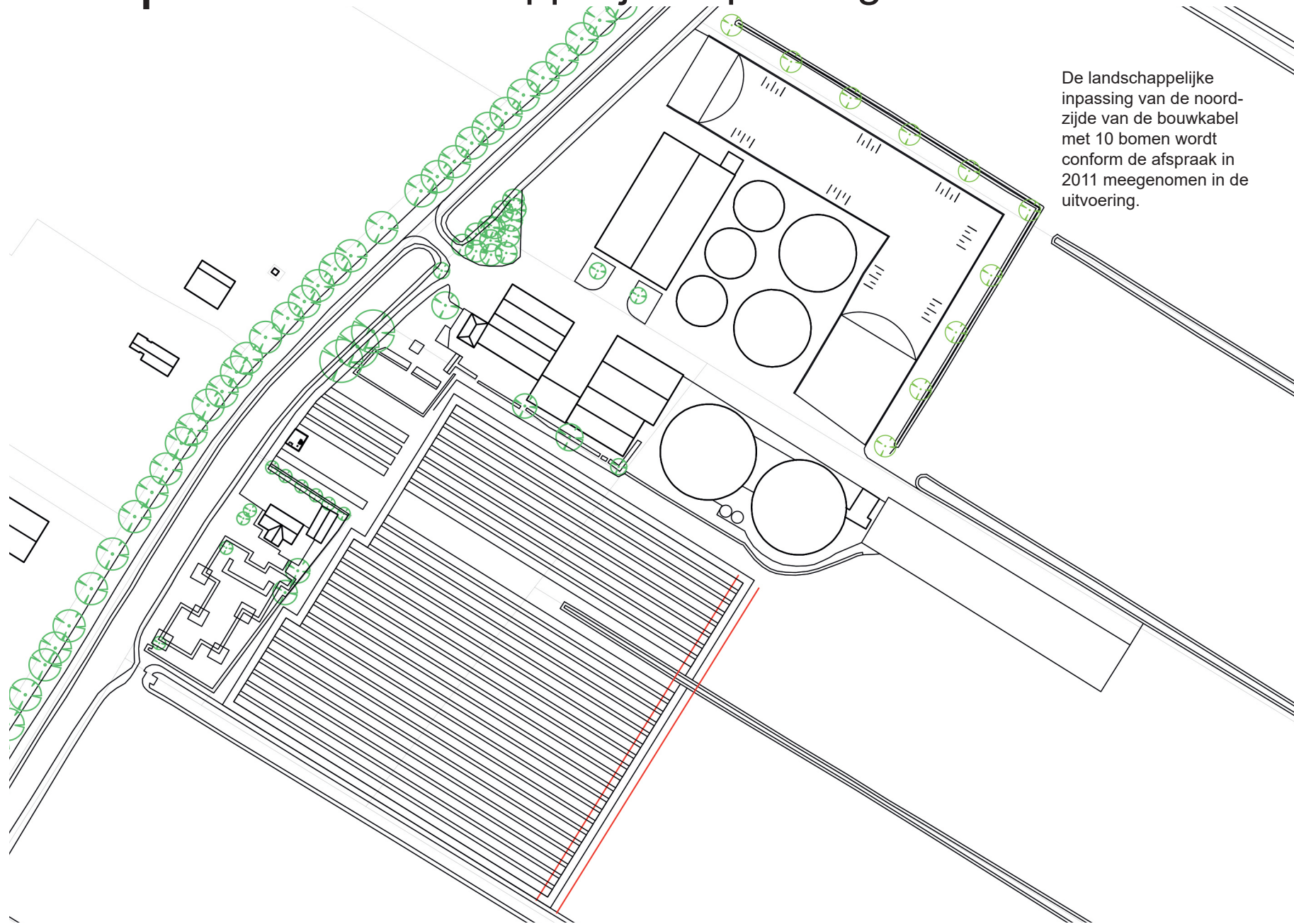
Voor een goede ordening op het erf is nieuwe agrarische bebouwing georiënteerd op de openbare weg. Dit sluit ook merendeels aan bij de huidige ordening van stallen op het erf. Zo wordt een verrommeling van de agrarische erven zoveel mogelijk voorkomen.

De veenontginningen en de jonge veldontginningen kenmerken zich door hun openheid. De erven liggen als groene eilanden in het gebied of aan de randen daarvan. Juist door deze kleine concentraties van bebouwing en beplanting wordt de openheid rondom benadrukt. Bij de beplanting van de erfgronden wordt hierop aangesloten. Een beplanting van 65% van de erfgronden, waarvan in ieder geval drie hoeken worden beplant, versterkt het gewenste landschappelijke beeld.

Bestemmingsplan Middenraai 22

Het bestemmingsplan voor de bouwkaai verwijst naar dezelfde randvoorwaarden als het bestemmingsplan buitengebied.

Totaal plan - Landschappelijke inpassing maisbult

Bronnen

www.pdok.nl
www.kadaster.nl
www.topotijdreis.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl

Colofon

Landschappelijke inpassing
Zonnepark Kloosterman

ir. Reinout Lindemans bnt
Lindemans Landschapsarchitecten

Februari 2017

Zuiderend 83
9203 TK Drachten
0512 530615
www.lindemanslandschapsarchitecten.nl